

seči s plitvim sejanjem. Preveč plitvo semenska zrna pod zemljo spravlja se ve da ni svetovati, ker se zrnje posuši, pregloboko v zemljo dejano zrnje se pa zaduši. Od onih zrnov, kateri ležijo v zemlji med tema skrajnima mejama, pridejo plitveje ležeči poprej na svitlobo, zamorejo toraj njih tvorilne snovi sami narediti, med tem, ko globokeje ležeča zrna vzamejo tvorilne snovi iz prihranjenih snovi, toraj pridejo na zemljino površje uže nekako oslavljeni. Njih organi upodobé, kakor listje so slabotni in ravno tako tudi korenine. Mraz zamore različno vplivati na mlade setve. Kolikor plitveja je bila setev, toliko trdnejša je nasproti mrazu in tako narobe. Krompirjeva bolezen je tudi nekako v zvezi z globokostjo, v katero pride semenska gomolja. Wollny trdi, da globoko v zemljo vsajene krompirjeve gomolje so bolj ohranjene pred vplivom gliv, zato v tem slučaju krompir manj bolan postane.

Trgovinska in obrtna zbornica

(Dalje.)

VI. a) Gosp. zbornični svetnik Ivan Perdan poroča o prošnji nekega krojača, naj bi se mu v izvrševanje obrti odpustila svedočba vzmožnosti. Prosilec je dokazal, da je več ko šest let delal kot pomagač; poročevalec predlaga tedaj, naj se prošnja z ozirom na visoki ministerski razpis z dne 16. septembra 1883. l. št. 26701 priporoči c. k. deželni vladi.

Predlog se vsprejme.

b) Gosp. zbornični svetnik Anton Klein poroča o prošnjah nekega krojača in neke pekarice, naj bi se njima v izvrševanje zadevajočih obrti odpustila svedočba vzmožnosti. Prosilca sta dokazala, da sta čez dve leti kot pomagača d lala; poročevalec nasvetuje tedaj, naj se prošnji priporočite c. k. deželni vladi.

Nasvèt se vsprejme.

c) Gosp. zbornični svetnik Anton Klein poroča dalje o prošnji nekega kovača, naj bi se mu v izvrševanje kovaške obrti odpustila svedočba vzmožnosti. Prosilec je dokazal, da je čez štiri leta koval kot pomagač in da je dve leti samostojno izvrševal obrt. Gledé na to nasvetuje poročevalec, naj se priporoči njegova prošnja z ozirom na vis. ministerijalni razpis z dne 14. januarja 1884. št. 46987 c. k. deželni vladi.

VII. Gosp. zbornični svetnik Franc Ks. Souvan poroča o prošnji trgovcev in obrtnikov v Železnikih za spremembo poštnega voznega reda v prometu med Loko in Železniki. Prošnja teži na to, naj bi se ob $\frac{3}{4}$ na osem zjutraj v Loko dospevajoča pošta vračala uže ob $\frac{1}{2}$ 9. uri zjutraj in ne še le ob $\frac{1}{4}$ na deset, ter naj bi dohajala v Železnike ob enajstih namesti ob pol dvanajstih predpoludne; dalje naj bi popoludanska pošta odhajala iz Železnikov v Loko še le ob 5 uri namesti uže ob pol štirih, kakor se zdaj vrši.

Odsek ima naprošeno premembo poštne voznega reda v občnem pridu popolnoma osnovano, torej nasvetuje: zbornica naj najtoplejše priporoči to prošnjo c. k. poštному in telegrafskemu vodstvu v Trstu.

Nasvet se vsprejme.

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

26.

Meklenoborška vas.

(Konec.)

Streha je visoka in z zelenim mahom poraščena. Malo od hiše stojé gospodarska poslopja; staja za ovce, prostori za gosí, race in kokoši, potem svinjaki, kolarnica, v kateri kmet izdeluje večino potrebnega orodja, kakor vozé, pluge, brane in drugo drobnarijo. Blizo hiše je odprt vodnjak na kolo, z dolgim koritom, pri katerem napajajo živino. Po dvorišču, ki ga je skoro samo gnojišče, stojé vozovi, ležé plugi, sloné brane in in drugo orodje, in bolj v kotu je kup hoste za kurjavo.

Zadaj za hišo se širi vrt. Sadnega drevja je primero malo, a veliko je krompirja, boba, zelja, pa tudi tratine za pašo mladi živinici. Samo ob oknih je ozek prostorček za navadne priljubljene cvetlice.

Stanovniki so z večine vitki, krepki ljudje in temnooki. Delavni so, jako trezni, in zato tudi v obče imoviti. Najraje se ukvarjajo s konjarstvom in imajo jako lepe vprege. Več potov se je uže primerilo, da je kmetu, ko je gnoj na njivo peljal, ponujal konjski kupec po 800 tolarjev za dva para konj. Meklenoborci živé jako priprosto, vsi so zaverovani v delo. Pozimi in po letu ustajajo ob štirih; najpreje oskrbé živino, pozimi potem mlatijo pri luči do belega dne. Poletu gredó ob petih, ali vsaj ob šestih na polje. Zjutraj prinese gospodinja eno mlečno jed in zabeljen krompir na mizo; gospodar in družina jedó vkup iz ene in iste sklede. Kedar je veliko in težkega dela, dobivajo delavci tudi malico, to je, kruha s putrom namazanega, pa žganja. Ob dvanajstih se vrnejo s polja, in posedejo okrog mize. Gospodinja jim prinese eno mlečno jed ali navadnega močnika, zabeljenega krompirja ali cmokov, prekajenega speha ali slanikov. Ob eni uže gredó na polje; tudi popoludne dobé malico. Zvečer, ko je živina nakrmena, sedejo k večerji, potem gredó koj spat, da se dobro naspé in spočijejo. V gostilnico zahajajo navadno edino le ob nedeljah zvečer. Dobijo se prav velike vasi ob vélikih cestah, a nimajo prav nobene gostilnice.

Tudi meklenoborška kmetska mladina ima nekatere veselice. Vsa vas hodi na te veselice, letos v to, drugo leto v uno hišo. Najimenitnejša veselica so doženki, veselé se jih celo leto. To veselico priredé kmalu po žetvi in traje od nedelje popoludne do jutra v sredo. Poglavitna reč je ples. Veža je plesišče. Za jed in pijačo si zložé, to je za žganje, pivo, bel kruh, puter, sir in slanike. Tej podobna je druga veselica, ki jo priredé na pustni večer, ali malo popreje, to je o tistem času, ko je snopje uže omlačeno. Tudi to veselico imajo letos v tej, drugo leto v uni hiši. Pred to veselico hodijo véliki in mali hlapci z godbo po vasi in pobirajo gnjati, klobase, puter in jajca. Pred vsako kmetsko hišo se ustavijo in zahtevajo nekaj v denarju, po 3—4 tolarje, in nekaj v blagu, vzlasti dolgih in debelih klobas. Klobase in gnjati obesijo na drog, ki je olepotičen s pisanimi trakovi, in jih nesó v tisto hišo, kjer je pripravljeno za veselico. Na to veselico prihajajo gospodarji in posli, pa gostje, jedó in pijó to, kar so bili nabrali ali še prikupili. OSTATI ne sme nič, to se tako vé. Tudi na tej veselici je ples poglavitna reč, stanci pa se razgovarjajo ali kartajo. Za delo se nikdo ne zmeni.

Malo veselico napravijo tudi spomladi, kedar gré živina vprvič na pašo ali kedar je krst. Kedar imajo mrliča, napravijo sedmino, kakor mi pravimo. Vzlasti

šumno obhajajo ženitovanje, po premožnih hišah zelo zapravljivo, tako da eno samo stane po 200—300 tolarjev.

Meklenborci so zvečine ponemčeni Slovani, kakor znamo.

Vrtovi arabski in turški.

Slavni Rim je propadel, in divja krdela, katera so vdiral v Evropo, zbrisala so sleherni sled kulture ter tako uničila tudi vrtove. Ob tej dobi se je pa bilo uže vkoreninilo krščanstvo, in pod okriljem svete vere tlela je še stara kultura. Znanost se je umaknila v samostansko izbico, kjer je čakala ugodnega časa, da izide v široki svet, in tudi vrtnarstvo se je potisnilo za samostanske zidine, kjer so ga njegovale edino roke pobožnih samostancev. In še dolgo po selitbi narodov bili so samostani edina zavetja, kjer se je izgojevalo uresno rastlinje. Samostanci so v svoji samoti nahajali najlepšo zabavo v vrtnarstvu, in poleg tega se je uže bil globoko ukoreninil običaj, lepšati cerkev in altarje z najlepšimi cveticami, in nje so morali samostanci sami izgojevati na svojih vrtovih.

Dokler je zahodna Evropa tičala v mrtvilu, ostal je vzhod še vedno svež. Selitba narodov je prizanesla vzhodnim krajem, tu je vrtnarstvo še vedno cvetelo, in od tod je kultura drugi pot prodrla v Evropo, toda z mnogo manjim vspehom kot prvi pot. V tem vedno svežem vzhodu se je vzdignil duhovit narod, poln ukusa in ljubezni do lepote. Bili so to Arabci, ki so razvili zastavo verskega fanatizma, ter so se narinili kot dediči nekdanje rimske države. Na en mah so osvojili severno Afriko, stopili na Španjsko, osvojili Sicilijo, doleno Italijo in vso Levanto, ter so postali gospodarji sredozemnega morja. Arabci so bili vsi živi, ter so s svojim duhom in delom pomladili vse kraje, kamor so dospeli. Gospodstvo arabskih kalifov je šlo od Indije pa do Španjske. In v tem ogromnem oblastvu je oživel iz novega znanost in umetnost, obrt in trgovina, gospodarstvo in vrtnarstvo. V 8. stoletju se je vzdignil Bagdad, ta bajna prestolnica arabskih kalifov, do znamenite višine, in ob kraljevi palači so se pojavili najkrasnejši in najukusnejši vrtovi, kar jih je videl vzhod. Pesniški duh arabski se je oprijel z osobito ljubeznijo izgojevanja cvetličja, in zato so zbirali na arabskih vrtovih vse najlepše cvetlice, ki so rastle na vzhodu. In kamorkoli se je razširila arabska moč, povsodi so nastajali vrtovi, urejenim z onim istim ukusom, ki so ga bili razvili v Bagdadu. Taki vrtovi so bili v severni Afriki, na Siciliji in na Španjskem.

(Konec prihodnjič.)

Iz državnega zbora.

Drugi dan budgetne razprave.

(Dalje.)

Očitaneje Mengerjevo, da on in njegovi pristaši zagovarjajo celoto in državo, večina pa, da hoče dele povzdigniti nad celoto, tolmači govornik s sledečimi besedami: „Nemški podvzetniki in en del nemških uradnikov pomenja vso državo avstrijsko — celoto — vse drugo je le obleka, k večem lasje ali nohti, ki se smejo brez škode in bolečine odstriči“. — Ta teorija prenesla se je tudi v prakso, in v državi, katera je pred vsem poljedelska, mislilo se je zmiraj, kako z umetnimi sredstvi industriji na noge pomagati.

V Ameriki varovalo se je kmetijstvo tako kakor obrtnijstvo.

Na drobno dokazaval je govornik dalje, da se bodo s povzdigo kmetijstva boljšeale tudi razmere obrtnijstva, in delati je le treba na to, da se bo tudi naš ubogi kmet, kakor na Francoskem in sploh v zapadnih deželah mogel živeti, kakor človek, da ne bo stradal, da ne bo skoraj brez obleke, in da bo mogel tudi stanovati kakor človek, ne pa moral se skrivati pred vremenskimi neugodami, kakor divjaščina po svojih brlogih, ko bo tedaj kmetovalcu mogoče kot človeku živeti, tedaj bo tudi obrtnijstvu dal 100krat več zaslužiti. — Dalje zavračal je govornik trditve, da bi si bili koristi velikega posestva in pa kmetovalcev nasprotni, enako tudi, da bi bilo kaj nasprotju med delavskimi krogi in kmetijstvom.

Predgovornika barona Pirqueta zavračal je govornik zaradi nasprotovanja samoupravi dežel rekoč, da je ta samouprava poglavitno postavodajna in da bi bilo razširjenje te samouprave enako na korist državi, kakor deželam in pa državnemu zboru. S tem se bo bolj razširila ljubezen za dežele in za državo.

Dalje govornik obširno razpravlja vprašanje narodne enakopravnosti, narodnostnega načela sploh, očita opoziciji, da se ne morejo povzdigniti do pravičnega, nepristranskega mišljenja, in končno trdi, da se narodnostno vprašanje dá rešiti samo po skupnem porazumljenju.

V Avstriji pa mora veljati zmiraj narodna enakopravnost, ker to je podlaga, na kateri je naša država nastala, to je načelo, katero mora razne narode naše države zmiraj vezati.

Časi v Evropi so sila žalostni; v sosedni državi (Nemčiji) proglasilo se je načelo „sila gre čez pravico“, tam hoče moč, ki je na podlagi narodnega načela združil državo, na tej podlagi siloma uničiti drug narod.

Za tem z veliko pohvalo sprejetim govorom govoril je na Nemško-Českem izvoljen Korošec Pacher, še bolj brezmirno divjaje, kot njegov somišljenec tega dneva. Navajal je tudi nekaj števil, sklicaval se je tudi na centralizacijo prejšnjega stoletja, v obče pa je levica drugi dan razprave pričela in sklenila z malovrednim kričanjem.

Tretji dan splošne budgetne razprave.

Tretji dan budgetne razprave govorili so knez Al. Lichtenstein, kolovodja nemško-narodne stranke na Českem dr. Pickert, Čeh Tonner in pa znani Bukovinec dr. Tomaščuk.

Knez Lichtenstein, čegar govor so „Novice“ na kratko posnele, govoril je zmerno dolgo, mirno stvarno, ogledajoč si ves položaj; on je narisal v velikih potezah napake vladanja „liberalne stranke, dalje kazal, kako mora postopati sedanja večina gledé gospodarstva in velikih političnih vprašanj, izmed katerih je posebej segel po socialnem vprašanju, katero bo, kakor vse kaže, v malo letih popolnoma spodrinilo zdaj pri nas še goreče narodno vprašanje.

Svoj govor sklenil je knez tako:

Gospoda moja! Uže so se pričele gibati velike trume in med delavskim svetom vrši se kemiško krojenje ljudskih moči, katere treba nadzorovati in voditi. Parlamenti evropski bodo se hoté nehoté spremenili v socialne laboratorije, v katerih nam bo treba varno postopati z dragocenim in nevarnim orožjem.

Ovisno bo od naše razumnosti in skušenosti, ali se tvarina združi v lepe kristale ali pa razpadejo v kaos brez podobe. Velika bo naša odgovornost, večji pa še, ako se posreči naš vspeh, kakor oni, o katerem so nekdanj sanjarili alhimisti, ker, ako ljudstvu zadovoljnost, delu pa pravično plačilo povrnemo, tedaj smo v resnici